

його добу. Відзначимо, що поряд із фотографіями, автори уперше збагатили ілюстративний ряд малознаними широкому колу читачів карикатурами на Великого Українця, які дозволяють побачити його з дещо іншої, наразі неочікуваної антропологічної перспективи. Приємне враження справляє висока редакційно-видавнича і друкарська якість, яку забезпечило херсонське видавництво «Олді-Плюс».

Щодо побажань, то хотілося би більш чіткого авторського окреслення дослідницьких перспектив в подальшому опрацюванні теми. Щоправда, варто зазначити, що в монографії вказано на резерви в можливому розширенні джерельної бази, зокрема, це матеріали, що висвітлюють перебування М. Грушевського за кордоном в 1903 р. та протягом 1919-1923 рр. Також хотілося би більш адекватної цінової політики у визначенні вартості рецензованої книги, адже вона у книгарнях становить близько тисячі (!) гривень. Щоправда, цей момент визначало видавництво, тож згадане побажання скеровуємо радше до його менеджерів.

Підсумовуючи, висловимо переконання в тому, що рецензована монографія Р. Пирога і В. Тельвака без сумніву потрібна і корисна, адже вона своїм змістом суттєво збагатила вітчизняну історіографію. Погоджуючись з авторами про цілковиту назрілість підготовки академічної біографії Михайла Грушевського як колективного міждисциплінарного проєкту, вважаємо, що їхня робота стане важливим підґрунтям для його реалізації.

Список використаної літератури

1. Тельвак В. В., Тельвак В. П. Сучасне грушевськознавство: здобутки, втрати, перспективи / В. В. Тельвак, В. П. Тельвак // Український історичний журнал. – 2021. – №5. – С. 4-16.
2. Пиріг Р. Я., Тельвак В. В. Михайло Грушевський: біографічний нарис / Р. Я. Пиріг, В. В. Тельвак. – К.: Либідь, 2016. – 576 с.
3. Telvak V., Pedych V., Telvak, V. Historical school of Mykhailo Hrushevsky in Lviv: formation, structure, personal contribution // *Studia Historiae Scientiarum*. – 2021. – Vol. 20. – P. 239–261.

References

1. Telvak V. V., Telvak V. P. (2021). Modern Hrushevsky studies: achievements, defeats, prospects. *Ukrainian Historical Journal*, 5, 4-16. (in Ukr.)
2. Pyrih R. Ya., Telvak V. V. (2016). *Mykhailo Hrushevsky: biographical essay*. Kyiv: Lybid. (in Ukr.)
3. Telvak, V. & Pedych, V. & Telvak, V. (2021). Historical school of Mykhailo Hrushevsky in Lviv: formation, structure, personal contribution. *Studia Historiae Scientiarum*, 20, 239–261. (in Eng.).

Одержано редакцією 15.04.2022

Прийнято до публікації 25.05.2022

DOI: 10.31651/2076-5908-2022-1-194-196

ТЕМЧЕНКО Андрій Іванович,

професор кафедри історії України

Черкаського національного університету

ім. Б. Хмельницького,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3999-9459>,

e-mail: temchen@ukr.net

Глушко М. Народознавчі студії в Науковому товаристві імені Шевченка (1895-2020): Статті та матеріали. – Львів, 2022. – 664 с. (Серія: Українська наукова бібліотека НТШ. – Число 52)

Відродження національної спадщини неможливе без належної оцінки здобутків попередніх поколінь. Особливо це стосується наукової публіцистики, систематизація якої вимагає особливого хисту і терпіння, що пов'язано із строкатістю і різноплановістю аналізованого матеріалу. Важливим у цьому сенсі є упорядкування наукових студій з етнології,

фольклористики, антропології історії й культурології, які видавалися в альманахах, часописах і збірках України упродовж 1895-2020 років. Титанічна праця відомого українського ученого Михайла Глушка «Народознавчі студії в Науковому товаристві імені Шевченка (1895-2020): Статті та матеріали» спрямована полегшити роботу сучасних дослідників, які фокусуються на вивченні вітчизняної гуманітаристики кінця ХІХ – поч. ХХІ ст. Заслуговує на увагу також той факт, що видання рецензованої збірки збігається з низкою пам'ятних дат, зокрема 150-річчям заснування Наукового товариства імені Шевченка у Львові, 125-річчям початку друку першого українського народознавчого серійного видання «Етнографічного збірника», 125-річчям створення Етнографічної комісії і 125-річчям випуску першого тому «Матеріалів до українсько-руської етнології», що додатково засвідчує не лише наукове, але її суспільне і культурне значення.

Незважаючи на солідний обсяг, збірка має чітку і зрозумілу структуру, що значно полегшує користування об'ємним науковим матеріалом. У передмові автор переповідає історію її написання, яка є досить тривалою і складає майже три десятиліття, що пояснює логіку формування її основної частини. Дослідницька складова збірки становить тридцять два розділи, які змістовно поєднані між собою, але одночасно є автономними тематичними екскурсами, що у хронологічному порядку висвітлюють ту чи іншу наукову проблематику.

Очевидно, що переважну частину наукового доробку професора Михайла Глушка становлять дослідження, що стосуються заснування, становлення і розвитку Наукового товариства імені Шевченка. Безперечною перевагою збірки є численні звернення до архівного матеріалу, епістолярної спадщини відомих українських учених і діячів культури, а також наукових праць минулого і позаминулого століття, що, можливо, уперше згадуються у сучасній українській етнології. Зокрема у першій статті «Етнографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1895-1940): персональний склад, функції» висвітлюється громадське і наукове життя товариства з кінця ХІХ ст. до початку окупації західноукраїнських земель комуністичним режимом. Завдяки наполегливому пошуку автор відтворив маловідомі факти, зокрема кількісний і якісний склад Комісії, хронологію наукових заходів, джерела фінансування і творчу активність Історико-філософської, Філологічної та Математично-природописно-лікарської секцій. У наступних статтях професор Михайло Глушко висвітлює не менш важливі аспекти наукової і громадської діяльності НТШ у Львові, зокрема здійснює ґрунтовний аналіз «Матеріалів до українсько-руської етнології», «Етнографічного збірника», ретельно вивчає антропологічні студії, а також статті, присвячені традиційному будівництву, народному побуту, календарю і весільній обрядовості українців..

Крім історичних екскурсів автор рецензованої збірки вивчає маловідомі питання сучасного періоду, зокрема зв'язки викладачів історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка з НТШ в Україні (1989-2020), творчу спадщину Зоряни Болтарович, Григорія Дем'яна, Романа Кирчіва, Мирослава Мороза, Архипа Данилюка, співпрацю Миколи Крикуна з Науковим Товариством імені Шевченка в Україні (1989-2013). Особливої уваги заслуговують також рецензії на видання праць Агатангела Кримського («Звенигородщина. Шевченкова батьківщина з погляду етнографічного та діалектологічного»), Марка Грушевського і Зенона Кузеля («Дитина у звичаях та віруваннях українського народу»), Ростислава Конта («Етнологічні дослідження в Науковому товаристві імені Шевченка у Львові»).

Окрему частину наукової публіцистики професора Михайла Глушка присвячено діяльності знакових персоналій української етнології, зокрема: М. Грушевського («Михайло Грушевський – ініціатор і організатор етнографічних досліджень у НТШ у Львові»); В. Гнатюка («Володимир Гнатюк – біля джерел формування українознавства»); І. Раковського («Іван Раковський – дослідник антропологічних рис Траса Шевченка»); М. Зубрицького («Михайло

Зубрицький – діяльний член Наукового товариства імені Шевченка у Львові»); В. Шухевич («"Гуцульщина" Володимира Шухевича – віддзеркалення загального стану українського народознавства наприкінці XIX – поч.. XX ст.»); В. Доманицького («Співпраця Василя Доманицького з Науковим товариством імені Шевченка у Львові»); Марка Грушевського («Маловідоме дослідження Марка Грушевського», «З історії малої прози Марка Грушевського»); А. Веретельника («Маловідомий Андрій Веретельник»). Результатом вивчення епістолярної спадщини стали дослідження: «Листування Василя Доманицького з Іваном Кревецьким», «Листування Романа Кирчіва і Григорія Дем'яна».

Важливим чинником, що полегшує роботу з досить об'ємною за обсягом збіркою, є наявність покажчика імен діячів української фольклористики, етнології і культури, списку опублікованих статей і матеріалів, списку тематично споріднених наукових, науково-популярних та енциклопедичних статей, які не увійшли до збірки й опубліковані у виданнях, що не належать НТШ в Україні, а також списку наукових і енциклопедичних праць, опублікованих НТШ в Україні.

Загалом праця відомого українського ученого, професор кафедри етнології Львівського національного університету імені Івана Франка Михайла Глушка є вагомим вкладом у вітчизняну науку, оскільки виконує декілька функцій – слугує важливим джерелом для дослідників української етнології, фольклористики, історіографії і культурології, фокусує увагу на найважливіших подіях з життя Наукового товариства імені Шевченка, допомагає зрозуміти епохальну роль класиків української науки у становленні вітчизняної гуманітаристики.

Одержано редакцією 11.05.2022

Прийнято до публікації 25.05.2022

